

Sudan'da Sivil Geçiş Yönetimine Darbe

Soru: Sudan halkı, 25 Ekim 2021 günü ordunun darbe haberiyle uyandı. Askerler, bazı bakanların yanı sıra koalisyon hükümeti ortağı partilerin liderlerini ve Başbakan Hamduk'u gözaltına aldı... El Burhan, devlet televizyonda yaptığı konuşmada, olağanüstü hal ilan edildiğini, egemenlik konseyi ve geçici hükümetin feshedildiğini ayrıca eyalet valilerinin ve bakan yardımcılarının görevden alındığını duyurdu. Genel müdürlerden bakanlıkların görevlerini üstlenmelerini istedi... Konuşmasında da belirtildiği gibi El Burhan, Anayasal Bildiri Anlaşması'nın sadece bazı kritik maddelerinin askıya alındığını, devrimi iptal etmek değil, gidişatını düzeltmek istediğini bildirdi! Sanki iktidardaki sivil bileşen hiçbir şeyden haberdar değilmiş her şey beklenmedik bir şekilde gerçekleşti. Bu nasıl olur? Sudan'da uzun yıllar hengâme devam mı edecek? İnsanlar, yıllarca sefalet ve bedbahtlık mı yaşayacaklar? Teşekkür ederim.

Cevap: Kardeşim, en son kullanmış olduğun "Her şey beklenmedik bir şekilde gerçekleşti" sözünden başlayacağım. Durum öyle değil. Asker ve sivillerin iktidar ortaklığını başından beri takip edenler, bu ortaklığın devam etmeyeceğinin farkına varırlar. Çünkü taraflar, farklı kesimlerin uydusudur. El Burhan, Hamideti ve destekçilerinin arkasında Amerika, Hamduk ve ekibinin arkasında Avrupa özellikle İngiltere vardır. El Burhan ve Hamduk, uydusu oldukları ülkelerin çıkarı için çalışmaktadır. Sudanlıların çıkarını gerçekleştirmekten oldukça uzaktırlar. Çünkü her ikisinde de işlerin İslam'a güdülmesi mevcut değil! Diğer yönden yönetim tek başlıktır, yönetimde zıt kutuplu iki başlılık olmaz! Konuyla ilgili 23 Eylül 2019'de, tarafların iktidar ortaklığının başlangıcında bir soru cevap yayınladık. Soru cevapta, askeri ve sivil bileşenin güç paylaşımı konsensüsü hakkında şöyle dedik: *"Beklentilere gelince, ABD ve İngiltere sükûnetle bir arada yaşayamaz. Çünkü çıkarları ve uydusu olan yerel aygıtları farklıdır. Onun için her iki taraf da diğerinin hamlesini olgunlaşmadan yok etmeye çalışacaktır! Güncel olaylar izlendiğinde, ilintileri enine boyuna düşünüldüğünde, yerel ve yabancı özellikle de Amerikalı ve Avrupalı yetkililerin açıklamaları masaya yatırıldığında, tarafların rakibini baskılamak, üstün gelmek ve iktidardan dışlamak için kullanacağı baskın yöntemlerin şunlar olacağı görülür..."* Soru cevapta söz konusu yöntemlerden bahsettik. Gerçekten öyle de oldu. Olayların akışını netleştirmek adına aşağıdaki hususları gözden geçireceğiz:

Birincisi: Sudan'ın durumu ve Sudan'da çatışma:

1- Sudan, köklü bir İslam ülkesidir. Ama Amerika, uluslararası etkisiyle, bölgesel aygıtlarıyla ve en önemlisi yerel ajanları aracılığıyla Sudan'ı kontrol etmektedir. Sudan'daki yönetim sistemi, ucuz yöntemlerle Amerikan politikalarına hizmet etmektedir. Sudan halkı ise zulümle, açlıkla, yoksunluk ve işsizlikle boğuşmaktadır. Sudan halkı, değişim ve İslam arzusuyla ne zaman bir intifada ya da devrime kalkışmışsa, bu yöneticiler, Müslümanların hedeflerine -ki bu hedef Sudanlılar ve tüm İslam ümmetinin hedefleridir- ulaşmalarını önlemek için önlerine engeller, barikatlar ve endişeler koymuşlardır. Sonra bu yöneticiler, çatışmayı, ümmet ile ajan yöneticiler arasındaki çatışmadan, Sudan'da yeni nüfuz (nispeten) sahibi Amerikan ajanları ile Sudan'ı sömürgeleştirmesinden bu yana eski nüfuz sahibi İngiliz ajanları arasındaki bir çatışmaya taşımışlardır. Amerikan ajanları bu çatışma denklemiyle, Sudanlıları İslam ve kâfir ülkelerin ajanları arasındaki çatışma gerçeğinden uzaklaştırmışlardır.

2- Amerikan ajanları (askeri konsey) ile Avrupa ajanları (Çekirdeği Sudan Profesyoneller Birliği olan Özgürlük ve Değişim Güçleri liderleri, yandaş partiler ve silahlı gruplar), Sudan'ı 21 Ağustos 2019'da imzalanan "Anayasal Bildiri"ye göre yönetiyorlar. Egemenlik konseyine 21 ay boyunca askerlerin, 2021 Mayıs ayı itibarıyla 18 ay boyunca da sivillerin başkanlık etmesi kararlaştırılmıştı. Yani geçiş dönemi toplam 39 ay olacaktı. Fakat 03 Ekim 2020'de imzalanan Juba anlaşması sonrası gerçekleşen revizyonun ardından geçiş dönemi 53 aya çıktı. Buna göre siviller, önümüzdeki Kasım ayında egemenlik konseyine başkanlık edeceklerdi. **Belli ki 2019'da Özgürlük ve Değişim**

Güçleri'ndeki siviller ile askeri konsey arasında imzalanan anlaşma, bir tuzaktı. Askeri konsey ve arkasındaki Amerika, bu güçlere tuzak kurdular. Egemenlik konseyinin birinci dönem başkanlığını askerlere, ikinci dönem başkanlığını da sivillere verdiler. Dolayısıyla Özgürlük ve Değişim Güçleri, askeri konseyin başkanlığını, diğer bir deyişle Sudan'daki yönetimi 21 ay sonra teslim alacakları hayaline kapıldılar. Eğer başkanlığı teslim alsalardı, o zaman İngiliz ve Avrupa ajanları, geniş çaplı değişiklikler yapabileceklerdi Ordu komutanlığına ve finansmanına uzanacak bu değişiklikler, Sudan'da Amerikan nüfuzunu tehlikeye atabilirdi.

3- İngiltere'ye gelince, açıkça ajanlarının yanında bir pozisyon aldı. "İngiltere'nin, Sudan Başbakanı Abdullah Hamduk'un başlattığı girişimin bir parçası olarak mevcut siyasi krizin çözümüne yardım etmeye hazır olduğu bildirildi... Hamduk, Hartum'da dün gerçekleştirilen stratejik diyalog görüşmeleri kapsamında İngiltere'nin Afrika'dan Sorumlu Devlet Bakanı Vicky Ford ve Sudan Özel Temsilcisi Robert Fairweather ile bir araya geldi. Ford, görüşmede, Sudan'daki siyasi krize dair endişelerini dile getirerek ülkesinin geçiş sürecine desteğini vurguladı... Sudan'ın doğusundaki kara yolunun kapatılması sonucu yaşanan krizden de endişe duyduklarını belirten Ford, Sudan Başbakanı Hamduk tarafından açıklanan yol haritası çerçevesinde siyasi krizin çözülmesi için Sudan hükümetiyle ortak çalışmaya hazır olduklarını kaydetti." [21.10.2021 Anadolu Ajansı] Ayrıca Avrupa temsilcileri, Hamduk hükümetine arka çıkmak, Doğu Sudan'daki liman ve ana yolların açılması çağrısında bulunmak için akın akın Hartum'a geldiler. Çünkü gıda ve akaryakıt yetersizliği ile aşırı pahalılık, halkın hükümet karşıtı gösteriler düzenleme tehlikesi taşımaktadır.

4- Sudan'daki olayların genel şablonu işte budur. Böylece zıtlaşmanın, çatışmanın ve muhalifler avının durumu netleşmektedir. Amerikan ajanları, İngiliz ve Avrupa ajanlarına karşı muhalif avına giriştiler. Bütün bunlar, Avrupa yanlısı sivil bileşeni Sudan denkleminden dışlamak ve Amerikan uydusu askeri bileşeni iktidarda alternatifsiz kılmak için bir hazırlıktı. Bu hazırlık eylemleri şunlardır:

A - Başarısız askeri darbe:

21 Eylül 2021'de Sudan Savunma Bakanı Korgeneral Yasin İbrahim, Tümgeneral Abdulkaki Hasen Osman Bekravi liderliğindeki farklı rütbelerde 22 subayın, astsubayın ve erlerin darbe kalkışmasını engellediklerini duyurdu. Bu darbe girişimi incelendiğinde, yapay olduğu açığa çıkar. Hartum'daki Sudan ordusu ve askeri liderlik (El Burhan ve Hamideti) yanlısı birliklerdeki hareketlilik, askeri liderliğin hiçbir tehlike sezmediğini göstermektedir. Öte yandan darbe girişiminde bulunan tümgeneralin biyografisi ve Kahire'de bulunmuş olması, öncesinde ordu liderliğinin her şeyden haberdar olduğu fikrini vermektedir. Darbe girişiminin lideri Tümgeneral Bekravi, askerlik hizmetindeyken Bahr el Cebel operasyonlarında El Burhan'a eşlik etmiştir. Batı Darfur'da Şemsuddin Kebbaşi ile arkadaşlıklar. (22.09.2021 Arabi21) Bunlar, Sudan ordusu ve egemenlik konseyinin üst düzey komutanlarıdır. 2016'da devlet başkanı El Beşir döneminde Bekravi, tuğgeneral rütbesine yükseldi. 2018'de askeri liderliğin, Bekravi'yi Hartum'a nakletmesi, aralarında çok büyük bir güven olduğunun kanıtıdır. El Beşir çevresindeki bu askeri liderlik, bugün egemenlik konseyine liderlik etmektedir. Başka bir deyişle Bekravi, ordu liderliğindeki üst düzey Amerikan ajanlarına yakın biriydi ve güvenlerine haizdi. Dolayısıyla darbe girişiminin gerçeklik fantezisi, yersizdir. Egemenlik konseyinin başkanlığını sivillere teslim tarihinden önce yönetimde bazı düzenlemelere gitmek amacıyla askeri liderlik tarafından tertip edilmiştir. Bekravi'nin, Hızlı Destek Gücüyle hiçbir ilişkisinin olmadığını açıklaması ve 2020 yılında Hızlı Destek Gücü Komutanı Hamideti'ye hakarete bulunması hiçbir şeyi değiştirmez. Bekravi, diyabet sebebiyle ameliyat olmak için bir süredir Kahire'de bulunuyordu. Ameliyatla bacağına bir kısmı kesilen Bekravi, sözde darbe girişiminden sadece beş gün önce Sudan'a dönmüştü!

B- Doğu Sudan kargaşalıkları

Doğu Sudan'da Hamduk hükümeti ya da egemenlik konseyindeki sivil bileşene karşı ortamı ısıtmak için protestolar patlak verdi. 17 Eylül 2021'de Port Sudan limanında başlayan protestolar, çok geçmeden yayıldı. Eylemciler, Doğu Sudan'daki limanları, petrol boru hatları ile başkent Hartum'a giden "ulusal" anayolu ulaşıma kapattı. Ticaret nakliyatı durdu. Muhammed El Emin Türk başkanlığındaki Beja Gözetim Yüksek Meclisi ve Amudiye Özgürlük Konseyi ismi ön plana çıktı. El Emin, "Hartum ve Sudan'ın diğer bölgelerinden ablukanın" kaldırılması için Hamduk hükümetine acımasız ve sert şartlar koştı.

Bu geniş çaplı eylemlerin yapay ve planlı olduğunun göstergesi, 17 Eylül 2021'de başlamış olmasıdır. Eylemler, Doğu Sudan'ın haklarını tam vermeyen Juba Anlaşmasını protesto etmek için başlamıştır. Juba Anlaşması, bölgenin hakları için mücadele eden silahlı grupların bir bölümü tarafından imzalandı. Ancak 2020 Ekim ayında yani neredeyse bir yıl önce anlaşma imzalanmıştır. O zaman bu protestolar bu kadar ölümcül dozda değildi. Anlaşmanın imzalanmasıyla eş zamanlı olmadığı için protestolar yapaydır. Bu protestoların arkasında askeri bileşenin olmasına gelince, Abdulfettah El Burhan, protestoları "politik" olarak tanımladı. Yaptığı açıklamada El Burhan, "Doğudaki kapatmalar, siyasiydir. Siyasi olarak yaklaşılması gerekir." dedi. [30.09.2021 www.independentarabia.com] Başka bir deyişle, ordu bu krizi çözme sorumluluğunu üzerinden atmaktadır. Oysa kriz, bir güvenlik sorunudur, hemen hemen tüm Sudan halkının hayatını etkilemektedir.

C- Hükümeti feshetme çağrısı ve egemenlik konseyi toplantılarının askıya alınması

Askeri bileşenin öncülük ettiği gerilim tırmandı. Hükümeti feshetme çağruları yükseldi. Bu çağrılara siyasi güç ve göstericiler değil de egemenlik konseyindeki askeri bileşen öncülük etti. Darbe girişimi sonrası sivil ve askeri bileşen arasındaki ortaklık mekanizmalarının dondurulmasının ardından askeri bileşen, sivil ortağına saldırdı. "Eş Şark TV'ye göre, El Burhan, dün Hartum'un Bahri Askeri Bölgesi'ndeki askerlere hitaben yaptığı konuşmada, ülkedeki mevcut siyasi duruma yönelik herhangi bir çözümün yalnızca 'mevcut hükümeti feshetmekten' geçeceğini söyledi. El Burhan, "Mevcut hükümeti feshetmek ve geçiş hükümetindeki siyasi partilerin tabanını genişletmek dışında mevcut duruma çözüm yok" dedi." [12.10.2021 Şarku'1 Avsat] Yine "Sudan Tribune sitesine göre, Sudan Başbakanı Abdullah Hamduk, egemenlik konseyi başkanı Abdulfettah El Burhan ve yardımcısı Muhammed Hamdan Daklu'nun (Hamideti) mevcut hükümeti feshetme ve yeni bir hükümet kurma talebini reddetti. Kabineden iki kaynak, askeri ve sivil bileşen arasındaki krizin ilk anlaşmazlık noktasına geri döndüğünü doğruladı. Sitenin, çeşitli kaynaklardan aktardığına göre, egemenlik konseyi başkanı ve yardımcısı, - ülkedeki politik krizi tartışmak için dün üç yetkilinin bir araya geldiği toplantıda - hükümet değişikliği talebinde bulundu. El Burhan ayrıca, "Eski Rejimin İzlerini Ortadan Kaldırma ve Yolsuzlukla Mücadele Komitesi" faaliyetlerinin dondurulmasını istedi. [15.10.2021 El Cezire] Ayrıca "Hamduk, ülkesinde şu an yaşanan siyasi gerilimi en kötü ve en tehlikeli kriz olarak nitelendirdi. Ülkeyi kaosa sürüklemem için tüm taraflara birlik çağrısı yaptı." [18.10.2021 BBC]

Bu iki aydır tırmanan olaylarla Abdulfettah El Burhan ve yardımcısı Muhammed Hamdan Daklu (Hamideti) liderliğindeki askeri bileşenin, geçiş aşamasını bilinmeze sürüklediği besbelli. "Hamideti yaptığı açıklamada, "Egemenlik konseyi başkanlığının sivillere teslimi için vakit erken. Şu anda gündemde değil. Yaşanan gelişmeleri, konseyin sivillere tesliminin yakın olması ile ilişkilendirmek yalan ve ayıptır." diye konuştu." (08.10.2021 Arabi21)

İkincisi: Özgürlük ve Değişim Güçleri'nde bölünme:

Hamduk hükümetinin uykusunu kaçıran meselelerden biri de, Hamduk'u başbakanlığa getiren Özgürlük ve Değişim Güçleri'ndeki bölünmedir. İki fraksiyon ön plana çıktı. Bunların ilki sorunu Hamduk hükümeti olarak gören "Misak-ı Vatani" fraksiyonudur. "Özgürlük ve Değişim Güçleri - Misak-ı Vatani Grubu- liderlerinden Minni Arko Minavi, Sudan'daki gerçek krizin Özgürlük ve Değişim koalisyonu içinde olduğunu söyledi. [20.10.2021 El Cezire] Diğeri ise Özgürlük ve Değişim Güçleri Merkez Konseyi fraksiyonudur. Bu fraksiyon, Konferans Partisi, Ulusal Ümmet Partisi, Federal

Parti ve Baas Partisi'nden oluşuyor. Birinci fraksiyon, hükümetin feshi ve Hamduk'un istifası talebiyle kabinenin önünde oturma eylemi düzenledi. Eylem, 2019'daki El Beşir rejimi karşıtı oturma eylemlerini andırmaktadır. İkinci fraksiyon da, Anayasal Bildiri'ye göre yönetimin sivillere teslimi talebiyle gösteriler düzenledi.

Geriye tek bir mesele kaldı. Bazı İngiliz ve Avrupa ajanları, sadakatlerini değiştirdiler mi? Bahse konu kişiler, Adalet ve Eşitlik Hareketi Başkanı ve Hamduk hükümeti Maliye Bakanı Dr. Cibril İbrahim ile Darfur valisi Minni Arko Minavi'dir. Bu konu detaylıca incelendiğinde, görülür ki:

1- Maliye Bakanı Cibril İbrahim, İngiliz ajanı Abdullah Hamduk'un güvenine haizdi. Hamduk, 8 Şubat 2021'de kurduğu yeni hükümette İbrahim'i Maliye bakanlığına getirdi. 2019'un ortasında Katar Büyükelçiliği ve 21 Temmuz 2019'da yaşanan Etiyopya'dan deport krizinde savunuculuğunu yaptı. Bundan önce Sudan ordusunun düzenlediği bir hava saldırısında hayatını kaybeden kardeşi Halil ile birlikteydi. Darfur'daki Adalet ve Eşitlik hareketinin kurucularından biriydi. Hızlı Destek Gücü'ne dönüşen Darfur'daki Cancavid milisleri lideri karşıtlarındandı. İngiltere ve Avrupa, Darfur'da El Beşir rejimi karşıtı güçleri istismar etti. El Beşir rejimine darbe vurmak için o güçler ile iletişime geçti ve ilişkiler kurdu. Bundan önce Cibril, BAE ve Çad ülkeleriyle, yani İngiliz ve Avrupa nüfuzunun departmanlarıyla temas içerisindeydi. Bütün bunlardan dolayı Cibril'in, İngiltere ve Avrupa yanlılarıyla köklü ilişkisini bırakıp, karşı taraftaki Amerika ajanlarının safına geçmesi ihtimal dışıdır.

2- Aynı şekilde Minni Arko Minavi de Darfur'daki savaş lortlarından biriydi. Silahını bırakıp Hartum yönetimiyle ateşkes imzalamadan önce yirmi yıl Beşir rejimine karşı savaştı. Abuja Barış Anlaşması uyarınca Ömer El Beşir'in yardımcılığına getirildi. Yakın zamana kadar başbakan Hamduk'un güvenine sahipti. Juba Barış Anlaşmasından sonra geçtiğimiz Mayıs ayında kabile üyeliği nedeniyle Hamduk tarafından Darfur valisi olarak atandı. Egemenlik konseyi başkan yardımcısı Amerikan ajanı Hamideti ile tarihi düşmanlığı söz konusu.

3- Dolayısıyla zannı galibe göre, İngiliz sinsiliği, bu ikisini Amerikan ajanlarının kampına itti. İngiliz ve Avrupa ajanlarının yer aldığı kamptan uzaklaştırdı. Çünkü El Burhan, Hamduk ve ekibini yönetimden uzaklaştırıp yeni bir rejim kurduğunda, İngiltere bu iki adamını yeni rejimin ortağı yapacak, böylece sinsi ve kurnaz İngiliz yöntemine göre yeni yönetimde pay sahibi olacaktı.

Üçüncüsü: İster Amerikan ajanlarının ittiği kötü gidişat olsun isterse İngiliz ve Avrupa ajanlarının izlemeye çalıştığı art niyetli gidişat olsun Sudan'daki durum, zulüm, açlık, krizler ve kan gölüne evirilecektir. O yüzden Sudan halkı, durumunun farkına varıp Amerikan, İngiliz ve Avrupa ajanları olan ve Sudan halkının kanını ve kutsallarını kâfir ülkelerin hizmetine sunan bu başarısız yöneticilere sırtını çevirmelidir. Kararlılık gösterip bu ajan yöneticilere karşı saflarını birleştirmelidir. Şu veya bu ekip arasında hiçbir fark yoktur. Rablerinin sağlam ipine sınımsız sarılmalı, yöneticilere karşı harekete geçmeli, onları devirmeli, Rablerinin seçip beğendiği sistem olan Nübüvvet metodu üzere Hilafet Devletini kurmalıdır. Sudan halkı, kanlarını koruyacak, saflarını birleştirecek, kâfirlerin nüfuzunu ülkelerinden kovacak olan bu iyiliği gerçekleştirmeye elverişlidir.

وَيَوْمَئِذٍ يُفْرِحُ الْمُؤْمِنُونَ * بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ
"O gün Allah'ın zafer vermesiyle müminler sevinecektir. Allah, dilediğine yardım eder. O, mutlak güç sahibidir, çok merhametlidir." [Rum 4-6]

H.18 Rabiü'l Evvel 1443
M.25 Ekim 2021